

Vidět neviditelné: Zneužívání dětí v online prostředí v České republice

Výzkumná zpráva
2026

Funded by

Obsah

I. ÚVOD

1. Identifikace problémů	1
2. Cíl výzkumu	2
3. Výzkumné otázky	2
4. Metodologie	3

II. RELEVANTNÍ SOCIODEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY

MLADÝCH LIDÍ V ČESKÉ REPUBLICE VE VĚKU 18–25 LET Chyba!
Záložka není definována.

1. Digitální návyky a čas strávený u obrazovky	5
2. Rodičovské postoje a digitální vzdělávání	7

III. VÝSKYT ZNEUŽÍVÁNÍ A POVĚDOMÍ V ČESKÉ REPUBLICE

1. Míra přijatelnosti a normativní hranice	8
2. Formy a výskyt online zneužívání	9
3. Opožděné rozpoznání zneužívání	10

IV. SYSTÉMY POMOCI A DŮVĚRA

1. Důvěra a pravděpodobnost vyhledání pomoci	10
2. Očekávání podpory a pomoci	11

V. SHRUTÍ A HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Pozitivní poznatky a podpůrné faktory	12
2. Rozšířené problémové oblasti a překážky při vyhledávání pomoci	13
3. Používání internetu v dětství a digitální návyky	13
4. Běžné formy zneužívání	14
5. Klíčová doporučení pro budoucí bezpečnost	14

I. ÚVOD

1. Identifikace problémů

Podle údajů Europolu pochází významná část dětských obětí sexuálního zneužívání v Evropě ze zemí Visegrádské skupiny (V4). Na obchodování s lidmi a sexuálním zneužívání dětí se podílejí jak místní a regionální organizované skupiny, tak jednotlivci z okruhu rodiny. Tyto trestné činy přitom stále častěji zahrnují online prvky, například vyhledávání obětí, manipulaci prostřednictvím internetu nebo organizaci trestné činnosti v digitálním prostředí. Obchodování s dětmi a online sexuální zneužívání a vykořisťování dětí (CSEA) spolu úzce souvisejí a u postižených dětí se často vyskytují opakované formy viktimizace.

Průzkum Eurobarometru z roku 2023 zaměřený na ochranu dětí před online sexuálním zneužíváním ukázal, že obyvatelé zemí V4 si ve vysoké míře uvědomují rizika online hrozeb vůči dětem (90–94 % respondentů), avšak podstatně menší část veřejnosti vnímá skutečný rozsah online sexuálního zneužívání dětí (50–68 %). Nedostatečné povědomí se netýká pouze široké veřejnosti, ale v určité míře i odborníků a institucí. V zemích V4 představuje významný problém absence specializovaných mechanismů pro nahlašování případů online CSEA spolu s nedostatečně rozvinutými službami podpory obětí, zejména těch nejzranitelnějších. Tento stav souvisí s nízkou informovaností a pozdním odhalováním jednotlivých případů.

Podle národních zpráv organizace ECPAT patří mezi faktory zvyšující zranitelnost dětí vůči sexuálnímu zneužívání a vykořisťování zejména chudoba, věk do 14 let, vysídlení nebo nucená migrace, pohlaví, příslušnost k sexuální menšině, etnický původ (například romský), zneužívání návykových látek a předchozí zkušenost s viktimizací. V zemích V4 zároveň sílí politický populismus a negativní postoje vůči sexuálním a genderovým menšinám i romské populaci. Tento vývoj může dále prohlubovat zranitelnost ohrožených skupin dětí, zejména chlapců.

Studie Evropského parlamentu z roku 2024 upozorňuje na to, že ačkoli povinnosti vyplývající z článku 19 Úmluvy OSN o právech dítěte (UNCRC), včetně ochrany dětí před všemi formami násilí a zneužívání, platí pro všechny členské státy Evropské unie, právní úprava i její praktické uplatňování v zemích V4 v řadě oblastí zaostávají za západoevropskými státy. V regionu je patrný nižší důraz na ochranu před diskriminací dětí a etnických menšin a zároveň nedostatečně koordinované či neúplné uplatňování některých právních nástrojů, například směrnice 2011/93/EU, GDPR nebo směrnice NIS2. Tyto nedostatky mohou přispívat ke zvýšenému riziku online zneužívání.

2. Cíl výzkumu

V rámci iniciativy *Seeing the Unseen* realizoval Institut pro politiku a společnost (IPPS) terénní výzkum v zemích V4 s cílem získat komplexní přehled o rozsahu a povaze digitálních rizik a škod, kterým jsou děti vystaveny. Záměrem projektu je podpořit koordinovaná opatření na národní, regionální i mezinárodní úrovni.

Přestože je obecně uznáváno, že zkušenosti dětí jsou stále více ovlivňovány jejich interakcemi s digitálními technologiemi, nadále chybí dostatek spolehlivých, srovnatelných a komplexních dat, která by umožnila tyto zkušenosti plně pochopit. Taková data jsou nezbytná nejen pro vyčíslení a zasazení technologických rizik do širšího kontextu, ale také pro identifikaci konkrétních forem škod, které mohou v digitálním prostředí vznikat. Nedostatek relevantních údajů komplikuje prevenci zneužívání a vykořisťování dětí a zároveň omezuje schopnost na tyto problémy účinně reagovat.

Cílem tohoto projektu a navazujícího kvantitativního výzkumu je přispět k překlenutí této datové mezery a poskytnout podklady pro tvorbu efektivnějších preventivních a podpůrných opatření.

3. Výzkumné otázky

Výzkum realizovaný v zemích V4 se zaměřuje na různé aspekty online zneužívání dětí a mladých lidí. Na základě získaných dat vyvstává několik klíčových otázek, na které se tato zpráva snaží odpovědět, se zvláštním důrazem na situaci v České republice.

Hlavní výzkumné otázky jsou následující:

1. Jaká je úroveň sociální a digitální pohody mladých lidí v České republice?
2. Jak rozšířené je online zneužívání dětí v České republice a jaké podoby nejčastěji nabývá?
3. Jaké postoje zaujímají mladí lidé k vyhledávání pomoci v případě online zneužívání?

4. Metodologie

V rámci projektu byla realizována čtyři kvantitativní dotazníková šetření v Maďarsku, na Slovensku, v České republice a v Polsku. Ve všech zemích byl použit standardizovaný dotazník doplněný o několik otázek reflektujících národní specifika.

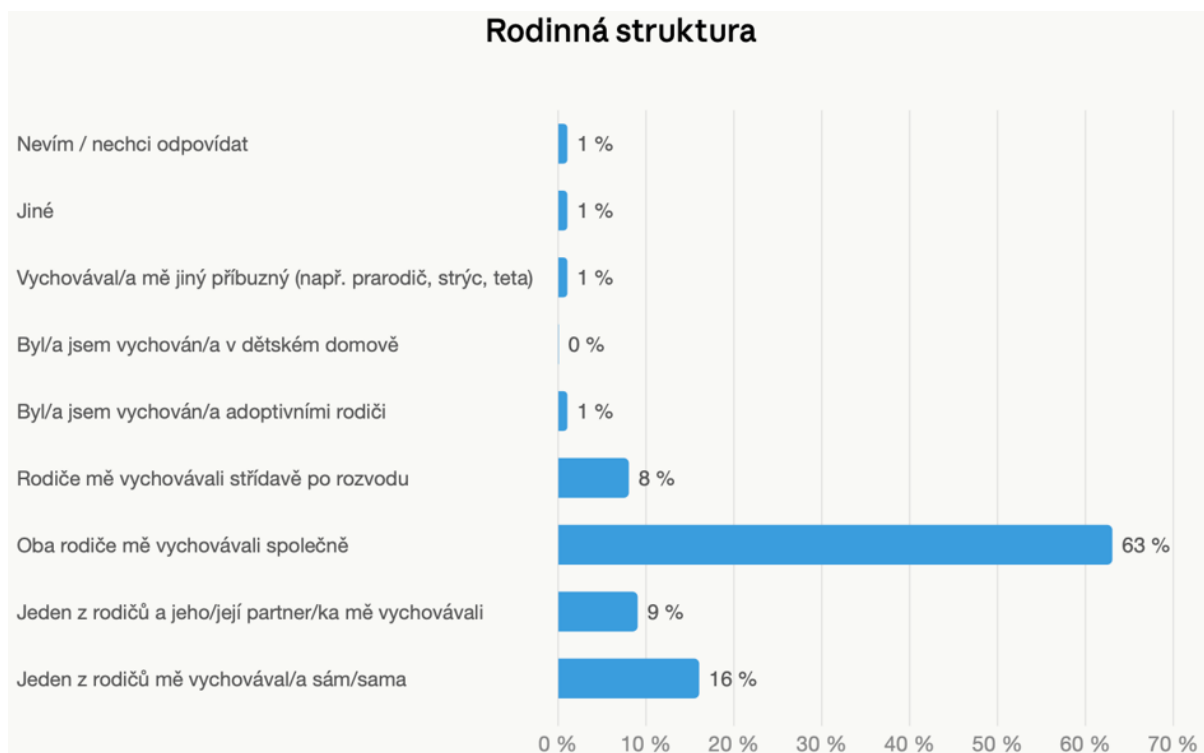
V každé zemi se výzkumu zúčastnilo 1 000 respondentů ve věku 18 až 25 let, s výjimkou Polska, kde byl vzorek tvořen 800 respondenty. Sběr dat probíhal během léta 2025, přičemž časový odstup mezi jednotlivými zeměmi nepřesáhl jeden měsíc. Maximální statistická odchylka činí $\pm 3,5$ %, v případě Polska ± 4 %.

Výzkum byl realizován s využitím přístupu citlivého k traumatu (*trauma-informed approach*). Součástí metodiky bylo školení tazatelů, zajištění linky pomoci dostupné v mateřském jazyce respondentů, zapracování zpětné vazby poradních skupin i pilotní testování dotazníku na vzorku vysokoškolských studentů.

II. RELEVANTNÍ SOCIODEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY MLADÝCH LIDÍ V ČESKÉ REPUBLICE VE VĚKU 18–25 LET

Výzkum v České republice byl realizován na reprezentativním vzorku 1 003 respondentů ve věku 18 až 25 let. Tato věková skupina byla zvolena s cílem poskytnout retrospektivní pohled na zkušenosti z dětství v digitálním prostředí a zároveň zachovat vysokou relevanci vzhledem k současným online trendům. Výzkum vycházel z přístupu citlivého k traumatu a participativní metodologie, aby zajistil, že zkušenosti těchto mladých dospělých věrně odrážejí proměňující se prostředí online bezpečnosti v regionu.

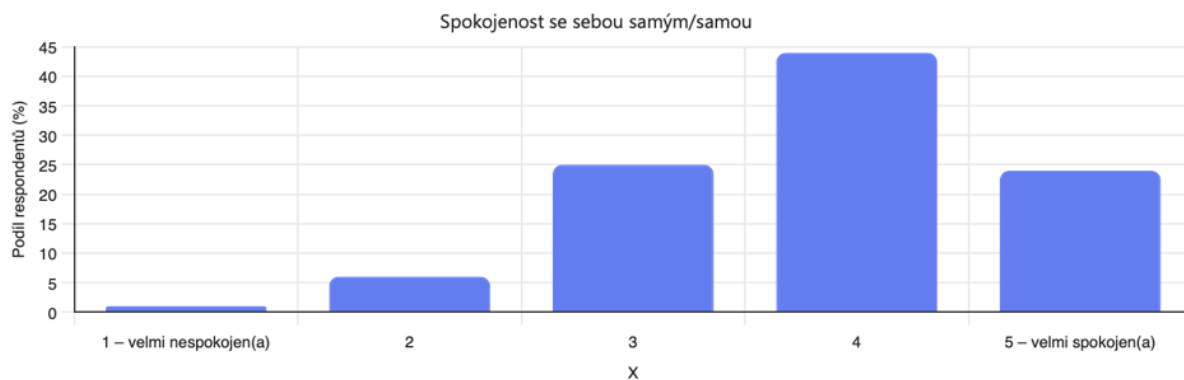
Hlavním zaměřením demografické analýzy byla stabilita a charakter podpůrných systémů respondentů během jejich formativních let. Zjištění poukazují na silné rodinné zázemí, přičemž rodiče představují pro většinu respondentů hlavní a nejspolehlivější zdroj podpory. Studie se dále zaměřila na okruh důvěryhodných osob těchto mladých dospělých, konkrétně na počet lidí, s nimiž mohou hovořit o osobních či citlivých záležitostech.

Duševní zdraví a sociální začlenění rovněž tvořily důležitou součást demografického profilu. Většina českých respondentů v této věkové skupině uváděla relativně dobré duševní zdraví a svou celkovou životní spokojenost i spokojenost se sebou samými hodnotila jako vysokou.

Míra sociální participace a zapojení do komunity byla porovnávána s údaji o vrstevnících s cílem identifikovat případné projevy sociální izolace. Celkové výsledky však naznačují generaci, která je silně integrována do digitálního života a zároveň zůstává ochotná vyhledat podporu u blízkých osob při řešení obtíží.

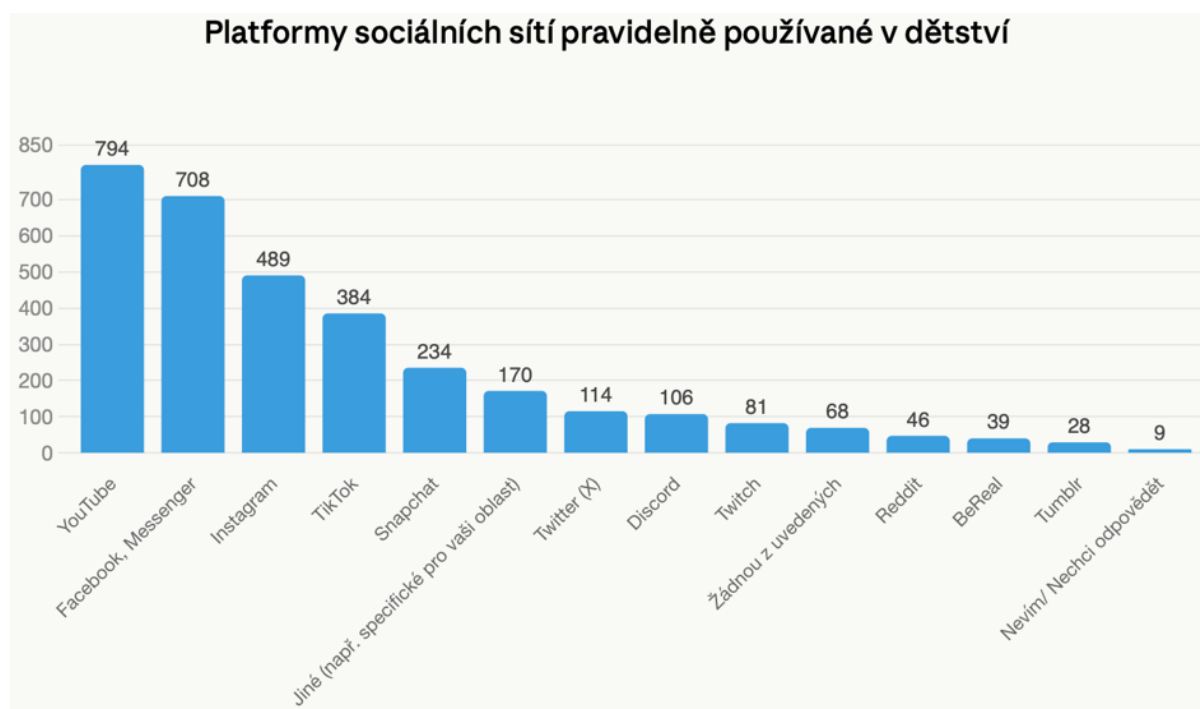

1. Digitální návyky a čas strávený u obrazovky

Na základě vzpomínek respondentů vykazoval průměrný denní čas strávený u obrazovky v dětství (bez započtení sledování televize) jasný dominantní vzorec: většina respondentů trávila na digitálních zařízeních „méně než hodinu“ nebo „1–4 hodiny“ denně.

Toto využívání však nebylo neměnné, protože spotřeba internetu o víkendech byla často uváděna jako vyšší než během pracovního týdne.

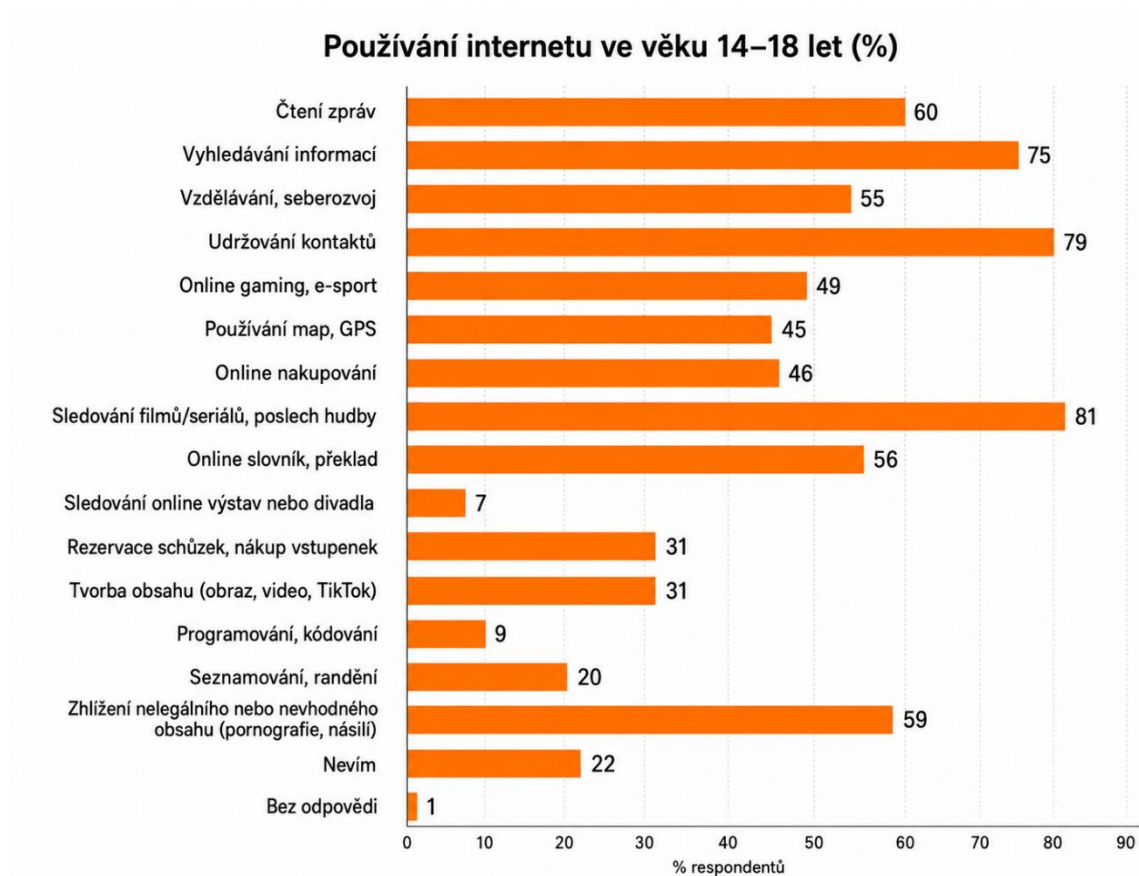
Digitální dětství respondentů ve věku 18 až 25 let bylo do značné míry formováno několika dominantními aktivitami a platformami. Nejvyužívanější službou byl YouTube, jehož pravidelné používání uvedlo 79,16 % respondentů.

Kromě sledování videí byl internet využíván především k těmto aktivitám:

- **Komunikace** – využívání služeb, jako je Messenger, a různých sociálních sítí.
- **Zábava** – významná část respondentů se věnovala online hraní her a streamování hudby.

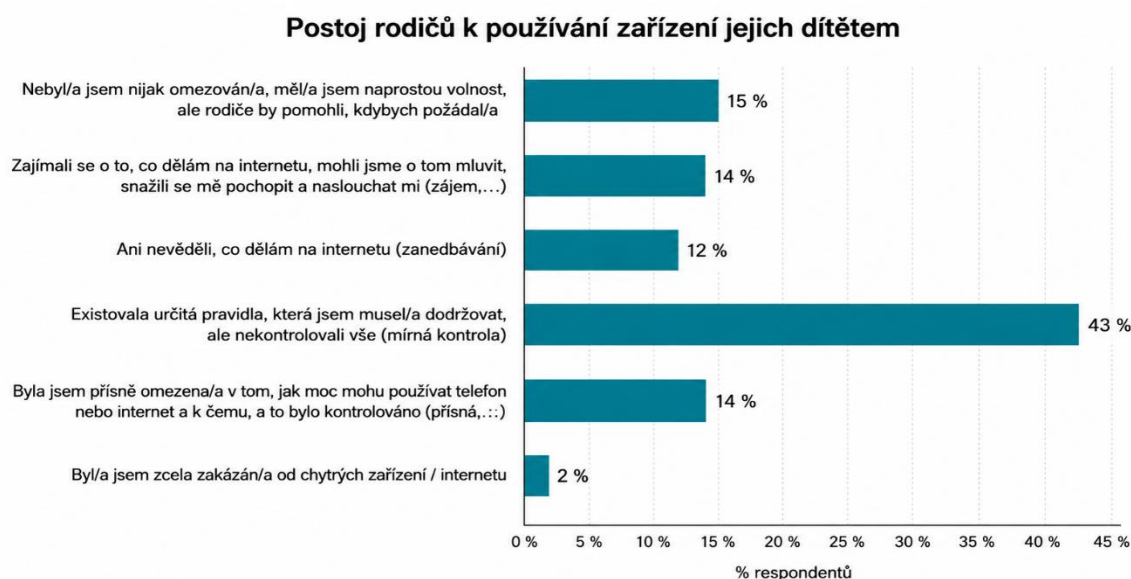
S rostoucím věkem, zejména mezi 14. a 18. rokem života, docházelo k rozšiřování spektra online aktivit a k rozmanitějšímu využívání internetu. Sdílení a sledování videoobsahu však i nadále zůstávalo jednou z dominantních činností.

2. Rodičovské postoje a digitální vzdělávání

Výzkum ukazuje, že zapojení rodičů v České republice mělo často strukturovanou podobu. Mezi respondenty převládal názor, že při používání digitálních zařízení a internetu „existovala určitá pravidla, která bylo nutné dodržovat“.

Rodiče byli zároveň vnímáni jako hlavní zdroj podpory. Vedle toho významná část respondentů během školní docházky absolvovala určitou formu vzdělávání zaměřeného na orientaci v digitálním prostředí a mediálních platformách.

Navzdory tomuto obecně pozitivnímu rodinnému zázemí data poukazují na výrazný deficit důvěry vůči školním odborníkům. Respondenti vyjadřovali nižší míru důvěry v učitele a školní psychology ve srovnání s neformálními zdroji podpory.

To naznačuje, že ačkoli jsou rodičovská pravidla i rodinná podpora silné, profesionální služby zůstávají při řešení rizikového online chování relativně málo využívané.

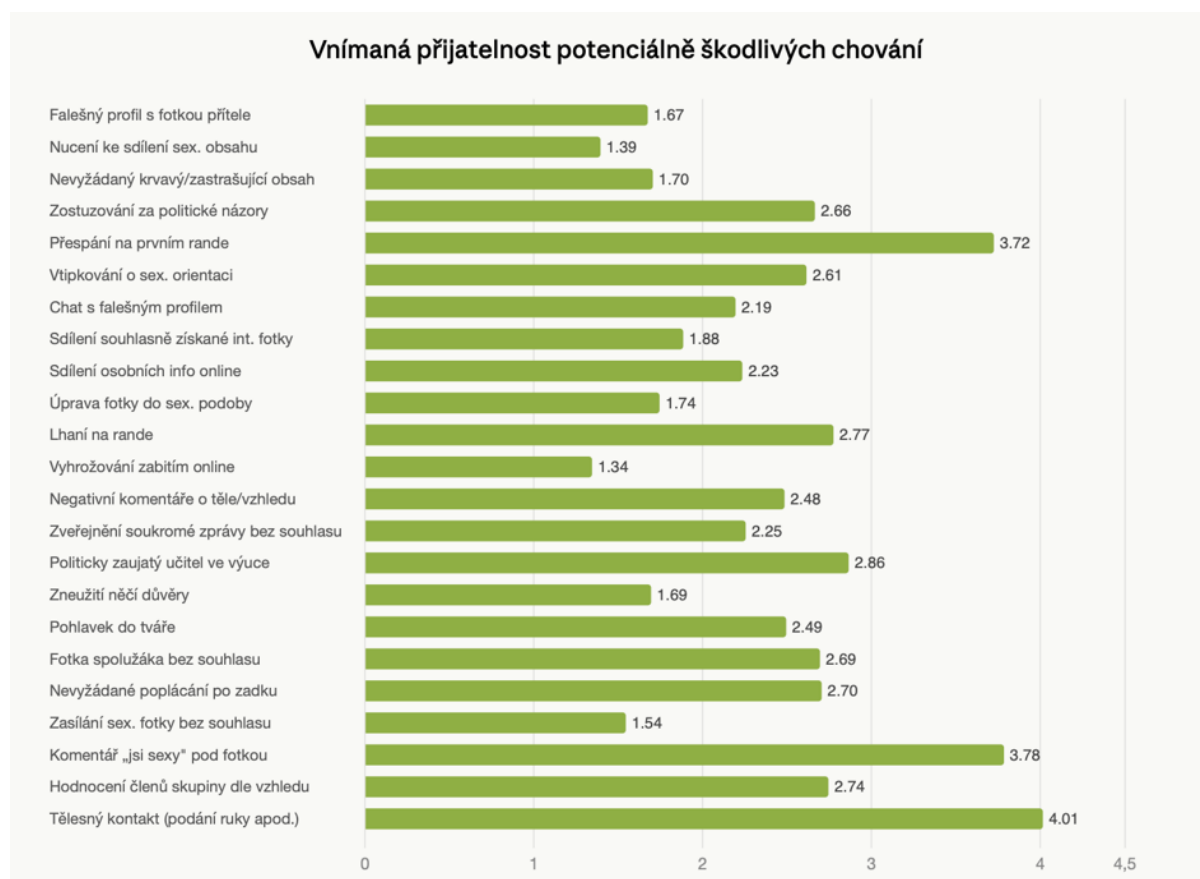
III. VÝSKYT ZNEUŽÍVÁNÍ A POVĚDOMÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Ústředním tématem výzkumu realizovaného v České republice je vztah mezi vnímanými normami a skutečnou četností online rizik a škodlivého chování. Analýza toho, jak mladí lidé rozpoznávají „překročení hranice“ v kontextu vlastních zkušeností s viktimizací, poukazuje na komplexní povahu digitální zranitelnosti a na opožděné rozpoznávání rizikových situací.

1. Míra přijatelnosti a normativní hranice

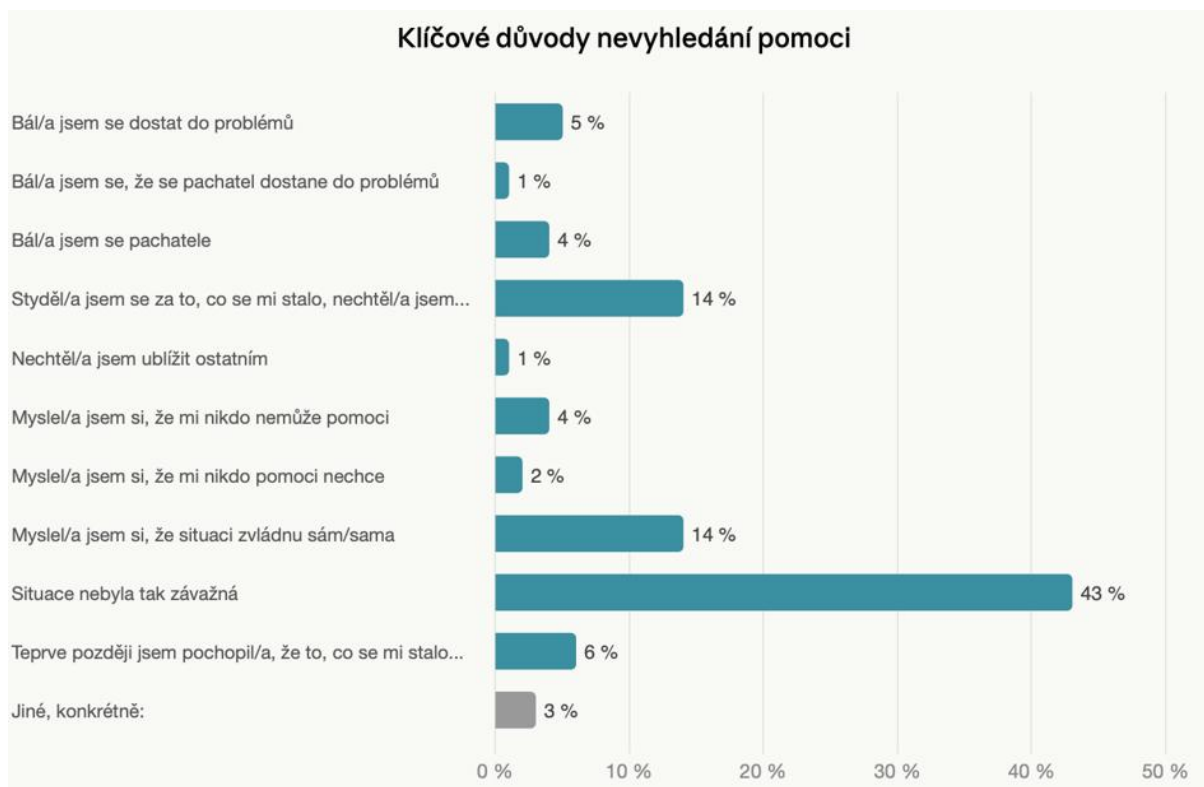
Klíčovým přínosem české studie je měření „hranice přijatelnosti“ – tedy úrovně, při níž již určité chování není považováno za přijatelné. Respondenti byli požádáni, aby ohodnotili různé potenciálně škodlivé formy chování, a to jak v online, tak offline prostředí, na škále od 1 do 7.

Obecně pozitivním zjištěním je, že většina českých respondentů dokáže rozpoznat „hranici bezpečného chování“, což naznačuje základní orientaci v normách a hranicích přijatelného jednání.

Data však zároveň poukazují na významný problém spojený s normalizací některých forem škodlivého chování. Hlavní překážkou včasného rozpoznání zneužívání je tendence obětí bagatelizovat danou situaci, často s odůvodněním, že „to tehdy nepůsobilo vážně“.

To poukazuje na potřebu vzdělávání zaměřeného na rozlišování mezi tím, co lze považovat za běžnou online komunikaci, a tím, co již představuje chování vyžadující zásah.

2. Formy a výskyt online zneužívání

Analýza zkušeností respondentů potvrzuje, že online zneužívání představuje rozšířenou součást zkušeností českých mladých lidí napříč různými obdobími jejich dětství a dospívání. Intenzita těchto zkušeností se přitom výrazně liší. Zatímco někteří respondenti uváděli jednotlivé izolované incidenty, jiní se setkávali s opakovaným nebo dlouhodobým obtěžováním.

Výzkum identifikoval několik nejčastějších forem škodlivého chování v digitálním prostředí:

- **Kyberšikana a šíření pomluv** patří mezi nejčastější a zároveň nejviditelnější projevy online ubližování.
- **Verbální agrese**, včetně urážek a ponižujících komentářů, představuje běžnou součást negativních zkušeností mladých lidí v online prostředí.
- **Trestná činnost v digitálním prostoru**, zejména vydírání, neoprávněný přístup k účtům nebo jejich zneužití, se rovněž objevovala v poměrně významné míře.
- **Sexuálně motivované rizikové situace**, například kontaktování neznámými osobami nebo přijímání nevyžádaných sexuálně explicitních zpráv a fotografií, patřily mezi často zmiňované zkušenosti respondentů.

Výsledky ukazují, že online rizika mají mnoho podob a nelze je redukovat pouze na problematiku kyberšikany. Mladí lidé se setkávají s širokým spektrem situací, které mohou mít významné dopady na jejich psychickou pohodu, pocit bezpečí i důvěru v online prostředí.

3. Opožděné rozpoznání zneužívání

Jedním z nejvýraznějších zjištění souvisejících se zkušeností se zneužíváním je tzv. „opožděné rozpoznání“. Mnoho respondentů ve věku 18–25 let si v době, kdy k těmto situacím docházelo, neuvědomovalo, že se jedná o zneužívání, a označilo dané chování za škodlivé až zpětně.

Toto zpoždění je často spojeno s psychologickými bariérami, jako jsou stud nebo ostych, které mohou mladé lidi odrazovat od přiznání, že se nacházejí v rizikové situaci.

V důsledku toho mnoho dětí a dospívajících setrvává v nevhodném nebo škodlivém prostředí déle, než je nutné, protože jim chybějí nástroje pro včasné rozpoznání rizikového chování.

IV. SYSTÉMY POMOCI A DŮVĚRA

Otázka vyhledávání a poskytování pomoci představuje jeden z klíčových aspektů výzkumu realizovaného v České republice. Zaměřuje se na to, komu mladí lidé důvěřují a co očekávají ve chvíli, kdy se rozhodnou vyhledat podporu. Zjištění naznačují, že ačkoli jsou neformální podpůrné sítě silné, mezi oběťmi a profesionální institucionální podporou existuje výrazný odstup.

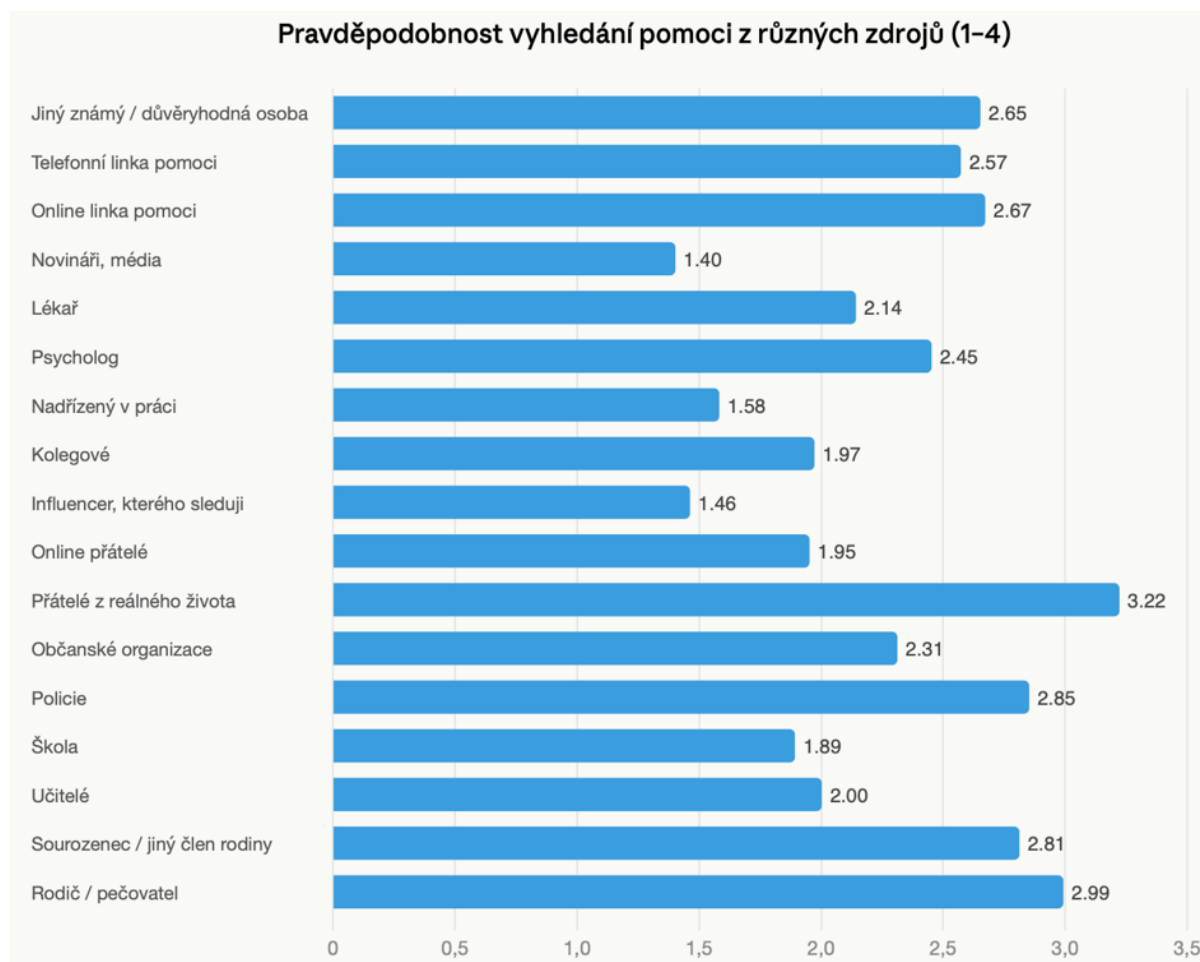
1. Důvěra a pravděpodobnost vyhledání pomoci

Důvěra zůstává hlavním faktorem, který ovlivňuje, na koho se mladí Češi obracejí v případě problémů v online prostředí. Výzkum měřil pravděpodobnost vyhledání pomoci u různých osob a institucí na škále od 1 do 4.

Výsledky ukázaly, že rodinné zázemí a přátelé z reálného života představují nejdůležitější zdroj podpory. Přátelé jsou opakovaně označováni jako primární zdroj pomoci, přičemž vysokou míru důvěry získali také rodiče, sourozenci a policie.

Tato orientace na neformální zdroje podpory kontrastuje s výrazně nižší důvěrou vůči profesionálním službám ve školním prostředí. Výzkum ukazuje, že mladí lidé by se v případě online obtěžování nebo zneužívání obraceli na učitele či školní psychology podstatně méně často. To naznačuje, že tyto osoby jsou v souvislosti s digitálním obtěžováním často vnímány jako vzdálené nebo nepříliš nápomocné.

Zároveň platí, že ačkoli mladí lidé vědí o existenci Linky bezpečí, profesionální služby a telefonické linky pomoci jsou ve srovnání s podporou poskytovanou blízkými osobami využívány méně často.

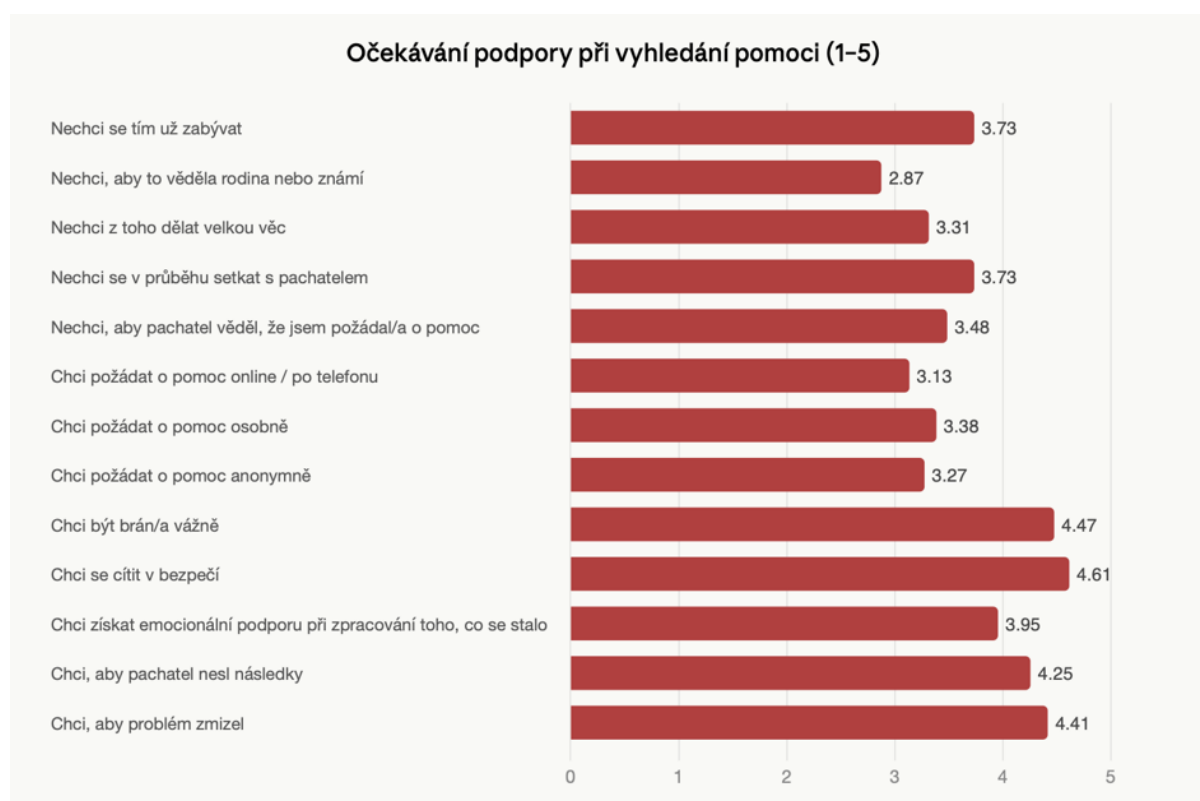
2. Očekávání podpory a pomoci

Pokud se oběti rozhodnou vyhledat pomoc, očekávají především rychlé vyřešení situace a obnovení pocitu bezpečí. Respondenti byli požádáni, aby seřadili svá očekávání na škále od 1 (nejméně důležité) do 5 (nejdůležitější).

Výsledky ukazují silnou potřebu vyřešení problému a zajištění pocitu bezpečí. Velký význam má také skutečnost, že oběť bude brána vážně, protože řada mladých lidí se obává, že jejich zkušenosti budou považovány za malicherné.

Přestože respondenti považují za důležité, aby pachatel nesl za své jednání následky, tento požadavek bývá často až druhotný ve srovnání s potřebou emocionální podpory a návratu do bezpečného online prostředí.

Analýza dále naznačuje, že účinná pomoc je spojena především s osobním kontaktem s důvěryhodnými osobami. Současně poukazuje na význam snižování stigma spojeného s vyhledáváním pomoci, které může představovat překážku pro osoby pociťující stud nebo ostych v souvislosti s vlastní zkušeností.

V. SHRNUTÍ A HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Komplexní výzkum realizovaný v České republice ukazuje složité digitální prostředí, v němž vedle silných tradičních podpůrných systémů existují také nové online hrozby. Následující části shrnují hlavní zjištění studie – od digitálních návyků v dětství až po překážky, které brání účinnému vyhledání pomoci.

1. Pozitivní poznatky a podpůrné faktory

Jedním z nejpozitivnějších zjištění české části výzkumu je existence silného rodinného zázemí. Rodiče jsou opakovaně označováni za hlavní a nejspolehlivější zdroj podpory.

Mladí lidé zároveň vykazují vysokou míru ochoty řešit své problémy, pokud mají možnost obrátit se na důvěryhodné osoby ve svém okolí.

Mezi respondenty je rovněž rozšířené povědomí o Lince bezpečí, což naznačuje, že většina mladých lidí má alespoň základní povědomí o dostupných zdrojích pomoci v případě online rizik. Toto povědomí se odráží také v relativně dobrém duševním zdraví sledované skupiny, přičemž většina respondentů hodnotí svou celkovou pohodu a životní spokojenost jako vysokou.

2. Rozšířené problémové oblasti a překážky při vyhledávání pomoci

Navzdory těmto pozitivním zjištěním identifikoval výzkum několik významných problémových oblastí, které komplikují účinnou ochranu před online zneužíváním.

Jedním z hlavních problémů je nízká důvěra v učitele a školní psychology, která představuje významnou překážku ve využívání institucionální podpory. Tento nedostatek důvěry vede k omezenému využívání profesionálních služeb, zatímco respondenti dávají přednost neformálním zdrojům pomoci, které nemusí být vždy dostatečně vybaveny k řešení složitějších forem digitálního ubližování.

Další překážku představují psychologické bariéry, zejména stud a ostych, které mohou obětem bránit ve vyhledání pomoci. Významným problémem je rovněž bagatelizace škodlivých zkušeností. Mnoho obětí si závažnost situace uvědomuje až s odstupem času a první projevy zneužívání často nepovažuje za dostatečně závažné.

3. Používání internetu v dětství a digitální návyky

Analýza používání internetu v dětství ukazuje dominantní vzorec chování, kdy děti obvykle trávily na digitálních zařízeních méně než jednu hodinu nebo jednu až čtyři hodiny denně.

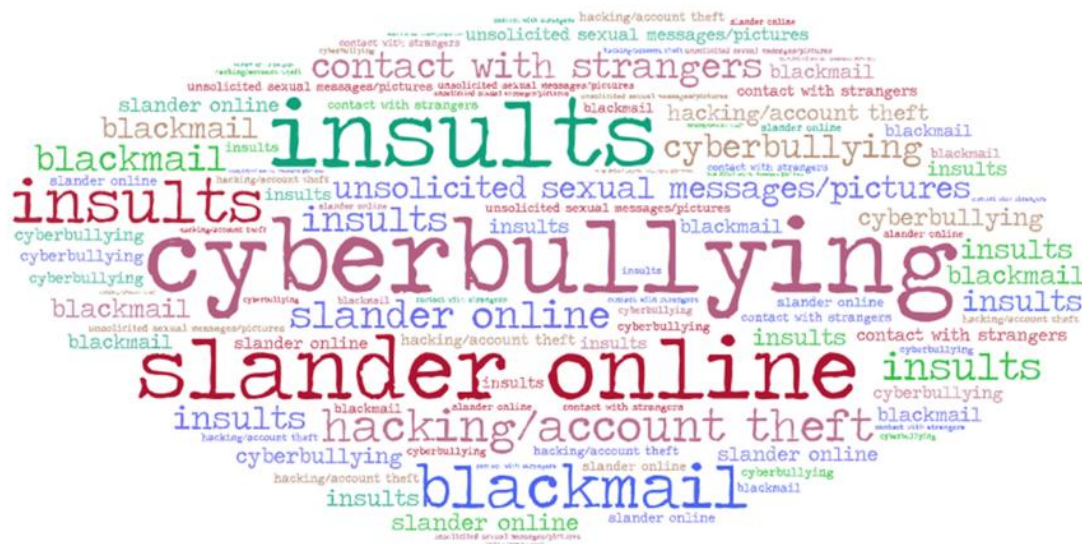
Využívání internetu se během týdne lišilo, přičemž respondenti uváděli vyšší míru používání o víkendech než ve všední dny. Rodičovský dohled měl převážně strukturovanou podobu a většina respondentů uvedla, že při používání internetu musela dodržovat určitá pravidla.

Nejvyužívanější platformou byl YouTube, který pravidelně používalo téměř 80 % respondentů. Mezi další významné online aktivity patřila komunikace prostřednictvím Messengeru a sociálních sítí, stejně jako hraní online her a poslech hudby.

4. Běžné formy zneužívání

Při hodnocení povahy online rizik v českém digitálním prostředí se jako nejčastější formy zneužívání ukázaly kyberšikana, šíření pomluv a urážky. Výsledky výzkumu poukazují na prostředí, ve kterém jsou slovní a psychologické formy agrese poměrně rozšířené.

Vedle těchto forem se respondenti setkávali také se závažnějšími projevy viktimizace, jako jsou vydírání, neoprávněný přístup k účtům nebo jejich zneužití a kontakt s neznámými osobami. Přijímání nevyžádaných sexuálních zpráv nebo fotografií rovněž představuje rozšířenou zkušenost části respondentů.

5. Klíčová doporučení pro budoucí bezpečnost

Na základě získaných zjištění zpráva formuluje několik doporučení zaměřených na posílení ochrany českých dětí v digitálním prostředí.

Za důležité je považováno posílení důvěry ve školní poradenské pracovníky, které by mohlo přispět ke zmenšení odstupů mezi institucionální podporou a potřebami mladých lidí. Současně je nezbytné rozvíjet osvětu zaměřenou na rozpoznávání rizikového chování v online prostředí a předcházet normalizaci škodlivých forem jednání.

Pozornost by měla být věnována také snižování stigmatu spojeného s vyhledáváním pomoci a podpoře rodičů jako důležitých partnerů při řešení problémových situací. V neposlední řadě je důležitá podpora Linky bezpečí a dalších profesionálních služeb, které mohou přispět k včasnému rozpoznání rizikového chování a poskytnutí pomoci ještě před vznikem dlouhodobých následků.

Poděkování za finanční podporu

Institut pro politiku a společnost s vděčností děkuje organizaci Safe Online za finanční podporu poskytnutou na realizaci tohoto programu.

Tato publikace vznikla za finanční podpory organizace Safe Online. Názory, zjištění, závěry a doporučení uvedené v této publikaci představují stanovisko Institutu pro politiku a společnost a nemusí nutně odrážet názory organizace Safe Online.

Safe Online je jedinou globální iniciativou zaměřenou na zajištění bezpečnosti dětí v digitálním světě. Prostřednictvím investic do inovací a spolupráce klíčových aktérů přispívá k vytváření digitálního prostředí, které je bezpečné a nabízí příležitosti všem dětem a mladým lidem bez ohledu na to, kde žijí. Další informace jsou k dispozici na webových stránkách organizace: <https://safeonline.global/>.

<https://safeonline.global/>

Facebook, Instagram, X, LinkedIn

www.unicef.hu

www.politikaspolecnost.cz

www.hintalovon.hu